

Oppdragsgiver: **Falck Renewables**

Oppdragsnr.: **5192351** Dokumentnr.: **5192351-LA01**

Til: Alasdair MacPherson - Falck Renewables

Fra: Einar Berg

Dato 2019-04-03

► Landskapsvurderinger Okla vindkraftverk

Utgangspunkt for landskapsvurderingen

Vestavind Kraft AS søkte i juni 2017 om godkjenning av miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) for Okla vindkraftverk basert på en utbyggingsløsning med 6 turbiner av typen Vestas V-112 med samlet installert effekt på 21 MW, og fikk søknaden godkjent av NVE i brev datert 16.11.2017. 5 av disse turbinene hadde en totalhøyde på 150 meter, mens den siste hadde en totalhøyde på 141 meter. Layouten som ble lagt til grunn for denne søknaden ble aldri visualisert.

Vestavind Kraft søker nå om en planendring der de 6 turbinene er erstattet med 5 turbiner av typen Vestas V117 med en navhøyde på 90 meter og en rotordiameter på 117 meter. Hver av disse fem turbinene får dermed en totalhøyde på 148,5 meter, og er altså marginalt lavere enn de 5 høyeste turbinene i layout omtalt ovenfor. Samlet installert effekt er uendret (21 MW).

NVE har bedt om at det lages nye visualiseringer av den layouten det nå søkes om planendring for (heretter kalt ny layout). På oppdrag fra søker har Norconsult laget nye visualiseringer fra fire av de samme eller tilnærmet like standpunktene som i konsesjonssøknaden av 2013. De valgte standpunktene representerer de stedene som er vurdert å ha høyest konfliktpotensial og der Okla vindkraftverk har kunnet bli synlig i ny eller tidligere layouter. Standpunkter der ingen turbiner i ny layout blir synlig, slik som fra Leikanger og Olavskrossen, er valgt vekk. Det er for sammenligningens skyld laget nye utgaver av fotomontasjer for både ny og konsesjonssøkt layout, som omfattet 9 vindturbiner av typen Enercon E-70 med navhøyde 64 meter, rotordiameter 71 meter og en totalhøyde på 99,5 meter.

De fire valgte standpunktene for fotomontasjer er:

- Kjerringa (fra veien opp til plataet). Identisk med motivet som ble visualisert i konsesjonssøknaden
- Hakallestranda (Bredemyr) i Vanylven. Nye bilder fra omtrent samme standpunkt som i konsesjonssøknaden
- Borgundvåg. Nytt standpunkt i dette området. Fra standpunktet i konsesjonssøknaden var ingen turbiner synlige.
- Ervik. Nytt foto og standpunkt fra omtrent samme sted som i konsesjonssøknaden

Alle fotomontasjer er gjort av Einar Berg, Norconsult.

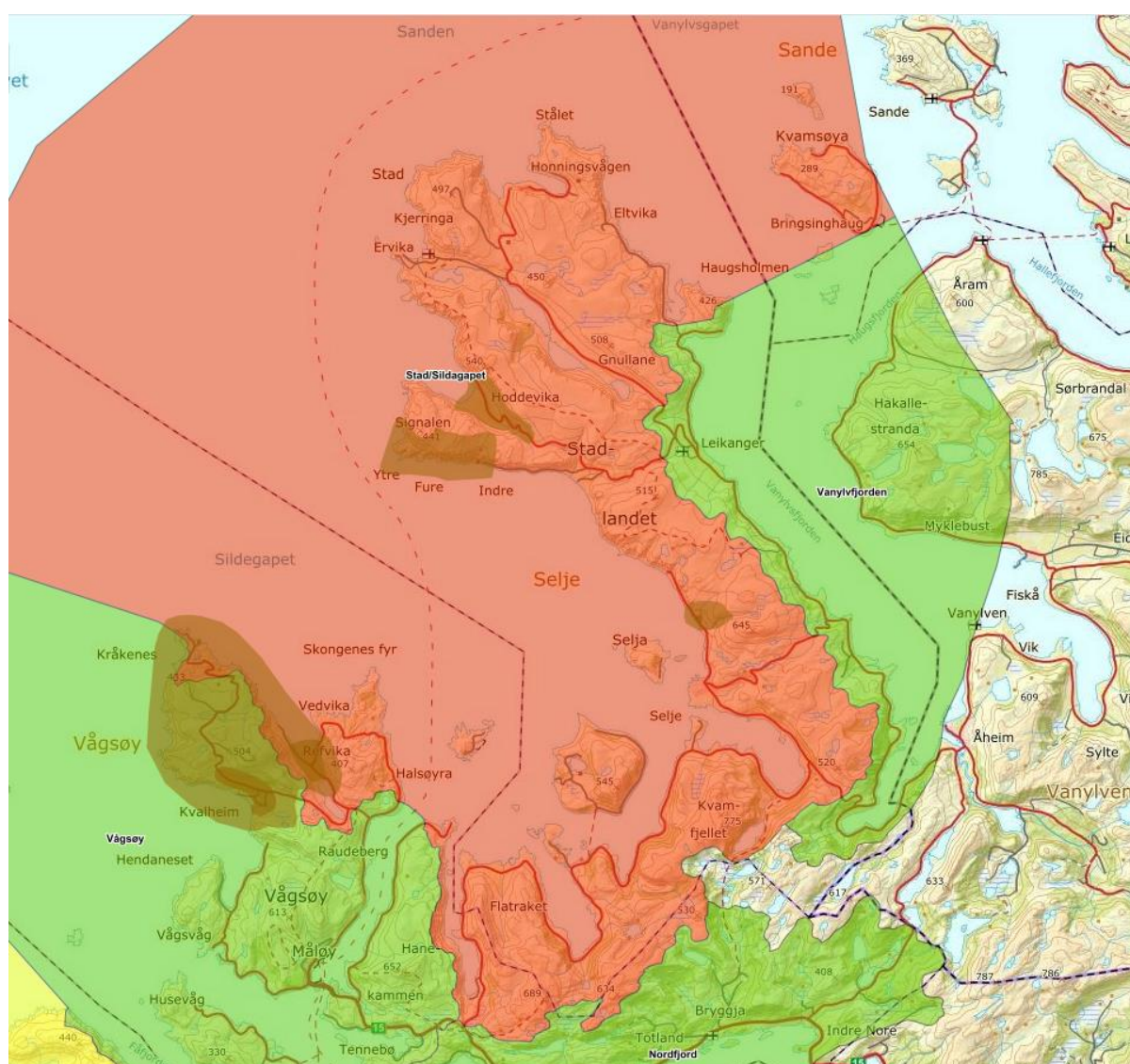
I dette notatet er det, basert på kartstudier og fotomontasjer, gjort en vurdering av forskjellene mellom konsesjonssøkt layout og ny layout med tanke på visuell påvirkning på omgivelsene.

Verdiene i landskapet har ikke endret seg mye siden disse ble vurdert i konsesjonssøknaden, men de er likevel kort omtalt i neste avsnitt. Hovedvekten er imidlertid lagt på en vurdering av påvirkning og konsekvenser av den nye omsøkte layouten i planendringssøknaden.

Landskapets verdier i influensområdet

Det har blitt gjennomført flere kartlegginger og verdivurderinger av kystlandskapet i Sogn og Fjordane: som del av nasjonal registrering av kulturlandskap (1993) og registrering av kystlandskapet i Sogn og Fjordane i forbindelse med fylkesdelplan for vindkraft i fylket (2009). Verdiene i landskapet er innarbeidet i fylkesatlas for Sogn og Fjordane (og nå etter hvert innarbeidet i tilsvarende kartinnsyn for Vestland fylke). Se utklipp derfra i Figur 1.

Stadlandet, Sildagapet og de ytre fjordområdene rundt er vurdert å ha stor nasjonal og regional betydning og identitetsverdi.

Figur 1: Utsnitt av Fylkesatlas for Sogn og Fjordane. De mindre delområdene er regionalt viktige kulturlandskap (1993) og de store flatene landskapsverdier angitt som del av registrering av kystlandskapet i forbindelse med fylkesdelplan for vindkraft i Sogn og Fjordane (2009). Røde områder er landskap med stor nasjonal og regional betydning og identitetsverdi.

Fra verdifulle og viktige landskap og kulturmiljøer som Fure, Hoddevik og Selje kloster blir ikke Okla vindkraftverk synlig i noen versjon av tidligere og nye utbyggingsplaner. Hoddevik har gjennom de senere årene hatt en eventyrlig utvikling som reiselivsdestinasjon, spesielt som følge av naturgitte forhold og tilrettelegging for surfing. Selv om tilstrømmingen av besøkende har økt dramatisk, har ikke dette endret det grunnleggende verdiene og strukturene i landskapet.

Figur 2: Surfing i Hoddevik. Kilde: Ervik Surfshop.

Olavskrossen ved Dragseidet er et viktig kulturhistorisk element som heller ikke blir visuelt berørt av Okla vindkraftverk i noen versjon av utbyggingsplanene. Se Figur 3. De nevnte og spesielt viktige landskapsområdene er derfor ikke videre omtalt i notatet.

Kjerringa, med utsikt over havet og Stadlandet, er vurdert å ha stor verdi på grunn av disse kvalitetene, sitt værharde klima og det skiftende værlaget.

Ervik, med kirken som ble reist som minne om forliset til St. Svithun under 2. verdenskrig, og kirkegården rett ute ved storhavet, er et inntrykssterkt sted som også vurderes å ha stor verdi som kulturmiljø og landskap.

Endringer i påvirkning og konsekvenser for landskapet

Vurderingene i dette notatet er basert på de fire utvalgte fotostandpunktene, en sjekk av andre tidligere valgte fotostandpunkter, og en skjønnsmessig vurdering ut fra topografiske forhold slik de fremgår av å studere kartet. Det er ikke laget nye synlighetskart for ny omsøkt layout, så det kan være mindre detaljer i vurderingene som er beheftet med noe usikkerhet. Det er likevel liten grunn til å tro at det er forhold som rokker ved hovedkonklusjonene i vurderingene.

Figur 3: Olavskrossen på Dragseidet. Ingen turbiner blir synlige herfra. Foto: Trond Simensen.

Vindkraftverkets geografiske plassering og avgrensede areal gjør at anlegget ikke blir synlig fra de fleste steder på Stadlandet og områdene rundt. Det gjelder både layouten fra tidligere MTA-søknad og fra ny layout.

Det mest iøynefallende innsynet til Okla vindkraftverk på selve Stadlandet er fra oppstigningen til Kjerringa siden landskapet her reiser seg mot et høyereliggende utsynsplatå med sparsom vegetasjon. Herfra ville de 6-7 av de 9 turbinene blitt synlig i den konsesjonssøkte layouten, og alle 5 turbiner blir synlig i ny layout. Avstandene er likevel betydelige i begge layoutene, med henholdsvis cirka 4 km og 5 km til nærmeste turbin. I kombinasjon med at den viktigste utsynsretningen er utover havet fra selve Kjerringsplatået, vurderes den visuelle påvirkningen som moderat, selv om den er et markant blikkefang i østlig retning. I begge layouter dekker vindkraftverket omtrent samme utsynssektor sett herfra. At turbinene i ny layout er 50% høyere enn i konsesjonssøkt layout betyr overraskende lite for forskjellene i det visuelle inntrykket. Kombinasjonen av avstand og den store skalaen i landskapet som omkranser vindkraftverket bidrar til dette. Antall synlige turbiner er omtrent det samme, så det betyr heller ikke mye i denne sammenhengen. Se fotomontasjene i Figur 4 og Figur 5.

Figur 4: De fem Vestas V117-turbinene i ny layout sett fra oppstigningen til Kjerringa. Foto: Trond Simensen.

Figur 5: Tidligere layout med ni Enercon E-70 turbiner sett fra Kjerringa. Foto: Trond Simensen.

Mest synlig blir anlegget fra enkelte partier av Vanylvsfjorden og Vanylvsgapet, og fra strandflatelandskapet ved Hakallestranda i Vanylven. Fra sistnevnte ståsted blir alle, eller så godt som alle turbiner synlige i både konsesjonssøkt og ny layout.

Avstandene er betydelige. Nærmeste turbin står nesten 9 km unna. Likevel utgjør Okla vindkraftverk kanskje et større blikkfang fra Hakallestranda enn fra Kjerringa, selv om turbinene står dobbelt så langt unna. Grunnen til det er at turbinene danner en markant silhuett mot bakgrunnshimmelen, og at de står så sentralt i den viktigste utsynsretningen fra stedet, som er mot østsiden av Stadlandet og Borgundvågen.

Fra Hakallestranda blir de nye og høyere turbinene et noe mer iøynefallende blikkfang enn turbinene i konsesjonssøkt layout, til tross for at antallet synlige turbiner er litt færre (alle fem turbiner synlige i ny layout, mot 6- 8 synlige turbiner og vingesveip i konsesjonssøkt layout). Igjen snakker vi likevel om marginale forskjeller i visuell påvirkning fordi avstandene er så store, fordi landskapet skala er så preget av store former og relieffer, og fordi vindkraftverket i begge utgaver dekker mer eller mindre samme synlige utsynssektor. Se fotomontasjene i Figur 6 og Figur 7.

Flytter man seg over fjorden til Borgundvåg blir utgangspunktet et helt annet. Fra de aller fleste steder rundt vågen danner fjell og åssider en naturlig skjerm mot innsyn til Okla vindkraftverk. Bare på noen ytterst få partier i området kan man se et vingesveip eller to fra turbinene i den nye layouten, mens de lavere turbinene i konsesjonssøkt layout er helt skjult bak fjellet Ytstehornet og de andre fjellformasjonene rundt.

Figur 8 viser hvordan ett til to små vingesveip fra de nærmeste turbinene i ny layout kan bli synlige fra et parti av Fv.633. Avstanden til den nærmeste av disse turbinene er rundt 2,9 km, så den visuelle påvirkningen vurderes alt i alt som svært beskjeden.

Figur 9 viser hvordan turbinene i konsesjonssøkt layout blir skjult bak Ytstehornet, og derved ikke blir synlig i det hele tatt fra Borgundvåg.

Fra Ervik, i diametralt motsatt innsynsretning, blir denne effekten snudd på hodet. Herfra er det fjellet Kyrnosa som helt skjuler alle turbiner i ny layout, mens 3-4 vingesveip blir synlige i konsesjonssøkt layout. Påvirkningen vurderes likevel i begge tilfeller som udramatisk, selv om Ervik og kirken der er det verdifullt og inntrykkssterkt sted.

Med ny layout blir det ingen konsekvenser for den sentrale delen av dette kulturlandskapet og strandflaten nedenfor. Noen vingesveip kan bli synlige i de ytterste og sørligste delene av dalrommet, men det er ikke verifisert, og omfanget og konsekvensene vurderes uansett som ubetydelige.

I konsesjonssøkt layout blir kanskje de tre – fire vingesveipene et lite øyerusk i inntrykksbildet fra Ervik, men avstanden er tross alt på i underkant av 5 kilometer, og turbinene står i bakkant av landskapet på stedet, og ikke som noe blikkfang i naturlig utsynsretning. Likevel vurderes konsekvensene av ny layout som en planendring som reduserer påvirkning og visuelle konsekvenser for stedet. Se Figur 10 og Figur 11.

Figur 6: Breidemyr ved Hakallestranda i Vanylven. Ny layout med 5 stykker 4,2 MW turbiner. Foto: Vegard Fagerli.

Figur 7: Tidligere layout med 9 stykker 2 MW turbiner sett fra samme standpunkt. Foto: Vegard Fagerli.

Figur 8: Ny layout med ett til to synlige vingesveip sett fra et parti av veien ved Borgundvåg. Fotomontasjen er basert på et utklipp fra Google Street View.

Figur 9: Tidligere layout med 9 Enercon E-70 turbiner blir ikke synlige fra standpunktet i Borgundvåg. Omrisset viser hvordan de er skjermet av fjellet Ytstehornet. Fotoutsnitt fra Google Street View.

Figur 10: Sett fra Ervik er situasjonen motsatt av den som er vist på de foregående fotomontasjene fra Borgundvåg. Her er vindkraftverket i ny layout skjult bak fjellet Kyrnosa, og står plassert slik omrissene viser. Foto hentet fra Wikipedia.

Oppsummering

De topografiske forholdene gjør at et vindkraftverk på Okla, med den størrelsen og plasseringen som er aktuell i forbindelse med MTA-søknaden, bare i beskjeden grad påvirker omgivelsene visuelt. Man skal langt unna eller høyt til fjells for i det hele tatt å kunne se turbiner i Okla vindkraftverk. Der vindkraftverket er synlig fra lavereliggende områder, er det stort sett som små vingesveip fra noen få av turbinene. Dette gjelder både tidligere konsesjonssøkt layout og ny layout.

Stadlandet er et område som er vurdert å ha store landskapsverdier og flere markante og synlige landskapselementer av betydelig kulturhistorisk betydning. Det gjelder innslag som Selje kloster, Olavskrossen og kulturlandskapet i Hoddevik. Ingen av disse stedene blir visuelt påvirket av Okla vindkraftverk, og påvirkningen fra anlegget på landskapet på Stadlandet og fjordlandskapet rundt er så liten at de negative konsekvensene vurderes som små. Den nye layouten representerer i så måte en ytterligere neddemping av den visuelle påvirkningen på landskapet sammenholdt med den som det tidligere ble gitt konsesjon til. Størrelse og antall turbiner er i denne sammenheng nokså underordnet.

Figur 11: I fotomontasjen av tidligere layout er tre-fire vingesveip synlige over fjellranden på Kyrnosa. Foto hentet fra Wikipedia.

C01	2019-04-03	For gjennomsyn hos oppdragsgiver	Eiber	Idhki	Eiber
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.